

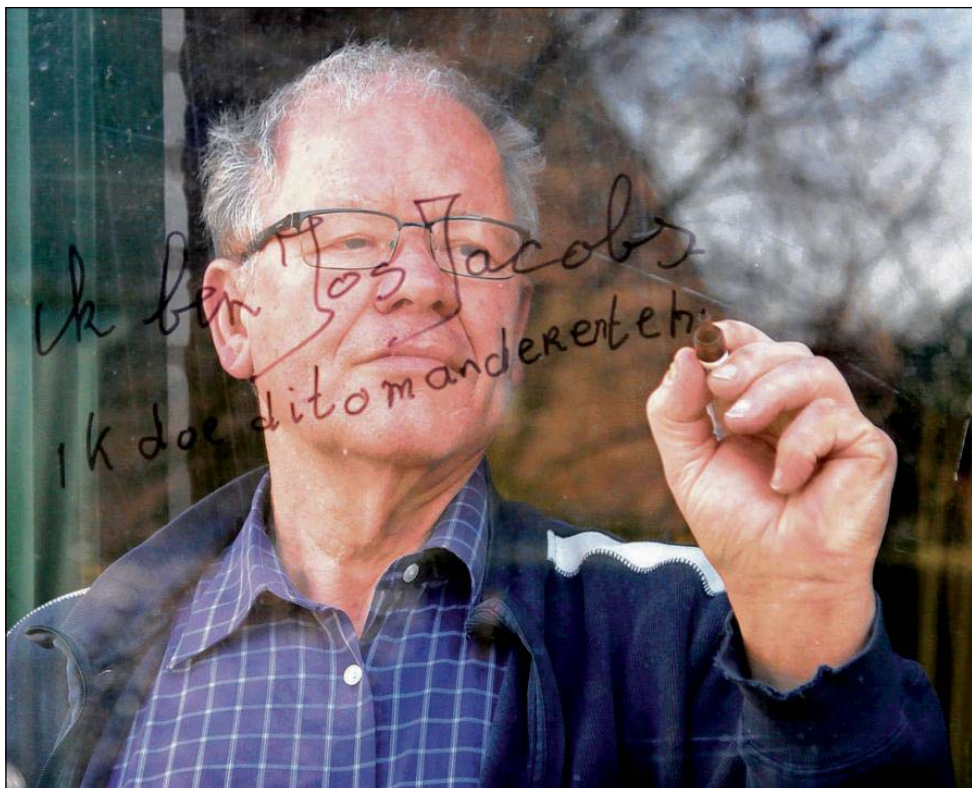
LAAGGELETTERDHEID

Letterlijk een taboe

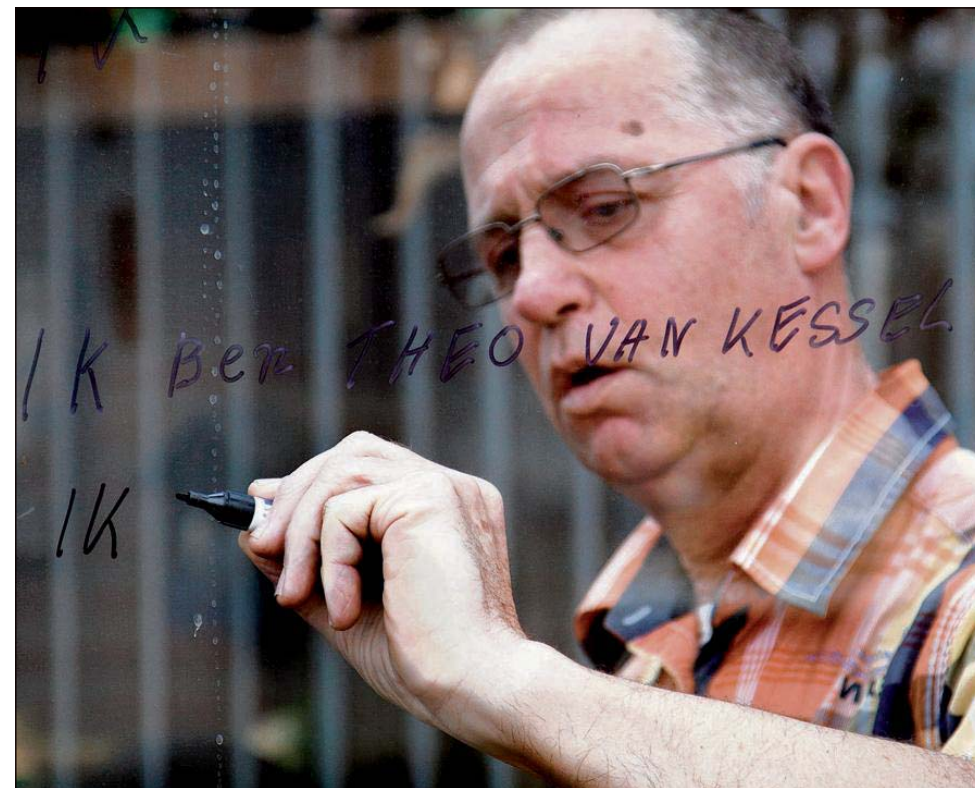
Eén op de vijf Venlonaren heeft moeite met lezen en schrijven. De meeste mensen praten daar niet over. Ze wringen zich, vaak uit schaamte, in allerlei

bochten om het te verdoezelen. Theo van Kessel en Jos Jacobs zwijgen niet (meer). Zij gingen terug naar school en vertellen graag wat dat met hen heeft gedaan.

Tekst: Angela Janssens

Jos Jacobs stuurde nooit mailtjes, maar ging altijd naar collega's toe om te overleggen.

Theo van Kessel ging op taallessen toen hij de ingewikkelde scheidingspapieren niet kon lezen. foto's Mijntje Wismans

‘Ik zoek een maatje en kan nu chatten met een dame’

Wie: Jos Jacobs
Leeftijd: 70 jaar
Woonplaats: Leunen

„M ag ik het artikel even lezen voordat het in de krant komt? Kan ik eventuele foutjes er uit halen.” Dat Jos Jacobs uit Leunen dit überhaupt durft te vragen, laat zien hoe veel hij heeft bereikt sinds hij begin jaren negentig van de vorige eeuw taallessen is gaan volgen. „Toen ik nog moeite had met schrijven - lezen kon ik wel een beetje, al deed ik er heel erg lang over - vrat ik alles op. Ik slikte alles en was veel zenuwachtiger dan nu. Ik vertelde aan niemand dat ik woordblind was. Ook de kinderen wisten van niets. De vrouw wel. Die heeft me altijd gesteund en geholpen.” Ondanks zijn geringe kennis van lezen en schrijven is Jacobs 33 jaar lang ambtenaar bij de gemeente Venray geweest. „De eerste vijftien jaar als beheerder van sporthal de Wetteling. Ik deed het onderhoud,

maar heb ook verschillende KNVB-diploma's gehaald, bijvoorbeeld voor het keuren van sportvelden. Als ik in die tijd toch iets moest opschrijven of iets niet kon lezen, nam ik de spullen mee naar huis. Kon de vrouw me helpen.” Niemand van zijn collega's heeft daardoor ooit gemerkt dat Jacobs moeite had met lezen en schrijven. Het is niemand opgevallen dat hij nooit mailtjes (terug)stuurde, maar altijd persoonlijk even langs kwam om zaken door te spreken. Pas veel later, toen Jacobs wél ging praten over zijn probleem, viel bij menig collega alsnog het kwartje. Dat Jacobs uiteindelijk weer naar school is gegaan, kwam onder meer doordat 'zijn' sporthal na vijftien jaar werd geprivatiseerd. Hij kwam daardoor op het kantoor van de gemeente Venray terecht. „Ik zag al die computers daar staan en wist dat ik iets aan dat lezen en schrijven van mij moest gaan doen”, zegt hij. „Maar het heeft nog zeker anderhalf jaar geduurd voordat ik me heb ingeschreven voor een cursus. Ik durfde niet, was bang dat ik de enige was.” Als hij eenmaal weer op school zit, besluit Jacobs om ook zijn collega's

in te lichten. Hij geeft een presentatie en iedereen kijkt verbaasd op als blijkt dat juist deze collega moeite heeft met lezen en schrijven. Dat laatste is nu overigens voltooid verleden tijd. Jacobs: „Gisteren heb ik nog met een dame gechat - mijn vrouw is anderhalf jaar geleden overleden en ik zoek nu via het internet een maatje - die schreef dat ze niet aan mijn mailtjes kon zien dat ik moeite heb met lezen en schrijven.”

Wie: Theo van Kessel
Leeftijd: 61 jaar
Woonplaats: Tegelen

N ee, een film met Nederlandse ondertiteling volgen, kan Theo van Kessel uit Tegelen ook na tien jaar taallessen niet. „Dat gaat me te snel. Meestal haal ik de tweede regel niet”, zegt hij. Van Kessel is ook

van heel ver moeten komen. Op zijn 38ste kon hij nog amper lezen of schrijven. „Toen ik als kind van de basisschool af kwam, kon ik het allemaal wel, maar op mijn vijftiende kreeg ik een ongeluk. Daarna was alles weg. Ik heb er ook nooit meer iets aan gedaan. Het boeide me gewoon niet.” Van Kessel werd stratenmaker. „Ook die moeten soms iets lezen. Bijvoorbeeld als een apparaat in de soep loopt. Maar ik liet me door een collega altijd één keer uitleggen wat ik moest doen als er een bepaald plaatje op zo'n scherm stond en dat plaatje onthield ik dan. Als je slecht kunt lezen, krijg je een soort fotografisch geheugen.” Niet dat Van Kessel zich ooit heeft geschaamd voor zijn laaggeletterdheid. „Ik ben er altijd voor uitgekomen. Iedereen wist het. Als ik een formulier moest invullen, zei ik tegen mensen aan zo'n balie dat ik moeite had met lezen en schrijven en vroeg ik om hulp. Ik heb ook altijd gewoon met de trein of met het vliegtuig gereisd. Ik heb een vlotte babbel. Als je vertelt dat je niet kunt lezen of schrijven, willen mensen best helpen. Ook de kinderen wisten niet beter. Voorlezen,

dat deed mijn vrouw.” Dat Van Kessel op 38-jarige leeftijd toch weer terug naar school ging, heeft alles met zijn scheiding te maken. Ineens vielen er officiële paperassen van advocaten en andere instanties op de mat, waar hij allemaal niets van begreep. „Ik beseftte dat ik iets aan dat lezen en schrijven moest gaan doen en ben teruggegaan naar school.” En al zal Van Tegelen nooit dikke pillen van boeken lezen - hij gaat voor de dunne exemplaren met de grote letters - er is toch een wereld voor hem opengestaan. „Voorheen was ik toch wat meer terughoudend, liet ik alles over me heen gaan en beet ik niet van me af. Nu kan ik trots zijn op wat ik heb bereikt en dat ik nu als ambassadeur van ABC afdeling Limburg mijn verhaal vertel om andere ongeletterden over de streep te halen, zodat ze ook weer naar school gaan.” Als hij dit gezegd heeft, schiet Van Kessel vol, zo waardevol vindt hij zijn werk als ambassadeur. De diploma's die hij voor deze functie heeft behaald, hangen ook pontificaal in zijn huiskamer. Zijn boodschap schreeuwt hij nog net niet uit: „Mensen, blijf hier niet mee rondlopen.”

‘Mensen, blijf hier toch niet mee rondlopen’